

Af Jens Christian Lund (MF)

den 20. januar 2010

Jeg var der – De ”ved bedre”!

Den 19. januar var der præsidentvalg i Ukraine. Jeg deltog som valgobservatør for OSCE i min rolle som parlamentsmedlem for med egne øjne og ører at kunne se, vurdere og kontrollere om valget ville blive gennemført frit og fair.

Samtidigt håbede jeg, at jeg kunne støtte den ukrainske befolkning og være en del af deres udvikling mod et helt perfekt demokrati. Jeg føler, at jeg har en baggrund for at kunne udføre jobbet godt, da det var min 14. valgobservation siden jeg blev valgt ind i Folketinget i 2005.

Personligt brugte jeg fire dage på opgaven, heraf over 20 timer på valgdagen ude på valgstederne. Vi lyttede til kandidater og på andre politikere forud for valget. Vi lyttede på mediefolk, på NGO'er og på embedsmænd, så vi var klædt på til opgaven.

Min norske teamkollega og jeg besøgte og kontrollerede 10 valgsteder, hvoraf to var placeret i landsbyer, fire i en større provinsby og fire i Donetsk, der er den næststørste by i Ukraine. Jeg var med andre ord i mange miljøer, hvorfor jeg føler, at jeg fik et klart og nuanceret billede. Tilsvarende gælder mine kollegaer, som kontrollerede valget i andre dele af Ukraine.

Generelt kommenterer jeg ikke kvaliteten af valget før, det er slut og før, jeg har hørt resultaterne i resten af landet. Dette princip fulgte jeg ikke ved dette valg, da en journalist fra Danmark ringede til mig før frokost for en kommentar til dette valg, som han antydede givetvis var korrump.

Selv om jeg på daværende tidspunkt kun havde observeret fire steder, var det klart for mig, at intet tydede på, at vælgerne var korruperte, at komiteerne var korruperte eller, at de mange observatører for alle kandidaterne var korruperte. Og lad mig slå fast, da jeg efter mere end 20 timers uafbrudt observation, drøftelser og andet relevant arbejde, var min holdning ikke ændret.

Alle på valgstederne tog deres opgave seriøst, alvorligt og med demokratiholdningerne i højsædet. Ja der var en række områder, hvor opgaven blev løst bedre end ved et dansk valg. Eksempelvis var kontrollen af vælgernes identifikation langt grundigere end vores.

Hvorfor opstår rygter om et korrump valg og når endog til Danmark? Jeg har flere forklaringer.

- a. Valgkampen i Ukraine var utroligt personfikseret og ubehageligt med personangreb af værste skuffe. Men er det ikke en tendens, som genkendes i Danmark især efter spindoktorernes massive indtog i dansk politik efter 2001?
- b. Valgkampen køres efter princippet om, at de, der har mange penge også er de, der får flest annoncer og mest medieomtale. Specielt vigtigt i Ukraine er at få støtte af erhvervslivet og de privatiserede TV – stationer. Det er også vigtigt, at det ikke bliver alt for offentligt hvem, der støtter hvem. Er det helt ukendt i Danmark?
- c. Mange kandidater har endnu ikke værdinormer fra arbejdet i et parti, hvilket resulterer i, at valgkampen bliver kommercialiseret.

Jeg skal være ærlig og sige, at før jeg fløj til Donetsk, var jeg blevet påvirket til at have en stor mistro. Derfor er glæden ekstra stor, når jeg så positive valg ude i landet.

Selv om mine observationer er positive, erkender jeg, at der er muligheder for forbedringer af systemet. Specielt valgloven kan simplificeres og gøres mindre bureaukratisk. Det gør det imidlertid bare ekstra positivt, at befolkningen vil demokrati, vil seriøsitet og undlade snyd.

I mine rapporter roste jeg valgstederne meget, men understregede behovet for at se på bureaukratiet, herunder forståelsen for at lede et valgsted efter fornuften.

Ud over OSCE var der mange organisationer, der observerede valget. Heriblandt var NATO, EU, Europarådet og mange andre organisationer. Ikke alle andre organisationer er lige neutrale og lige så erfarne, og nogle kom givet for at få bekræftet nogle forudfattede meninger.

Jeg glæder mig til 2. valgrunde, som jeg naturligvis håber, bliver lige så fair og korrekt som første runde.

Jeg vil ikke undlade at nævne værdien i, at parlamentsmedlemmer fra gamle demokratier kommer og observerer. Jeg oplevede en spontan glæde, som kulminerede på et valgsted, hvor alle komitede medlemmer og alle observatørerne bad om vore autografer på deres ID – kort og som rejste sig og klappede, da vi forlod stedet. Det skyldes også, at med erfaring kommer fornuft og menneskelighed også for os observatører. Eksempelvis gælder min moders råd om at hilse pænt også i alle de mange lande, jeg har observeret valg i.

Jeg kommenterer ikke valgresultatet. Det er ikke OSCE – observatørernes opgave. Jeg kan dog ikke helt undlade at nævne, at der er nogle politikere ikke mindst i Vesten, der har svigtet den ukrainske befolkning. Det føler ukrainerne i hvert fald, og det viste det demokratiske valg.

Min konklusion. Jeg ved mere om valget end de, der kun har deres informationer fra medier og spindoktorer.